

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Кафедра	Дизайн тканин і одягу	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво і гуманітарні науки	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	В2 Дизайн	Семестри	2

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Семестр 2 (весняний, 2026 / 2027 н. р.)

Викладач	Будяк Вікторія Валеріївна, канд.. мист., доцент
E-mail	oxanalahoda@gmail.com
Заняття	он-лайн – за розкладом
Консультації	за розкладом або по домовленості
Адреса	к. 314, поверх 3, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Тел. викл.	надається викладачем особисто

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ (в умовах дистанційного навчання)

Офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи у робочі дні. Умови листування наступні: 1) в *темі* листа необхідно обов'язково зазначати назву дисципліни (МОНДР); 2) в полі тексту листа позначати, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) надіслані файли необхідно підписувати таким чином: *прізвище студента_завдання (номер або тема)*. Слід враховувати розширення: текст – *doc, docx*, ілюстрації – *jpeg, pdf*. Усі роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача у визначений ним термін. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, та консультування з викладачем повинні відбуватися виключно у визначені дні та години. За бажанням і зі спільної згоди, можна пропонувати інші форми листування або дистанційного спілкування, окрім листування через E-mail, Messenger, Viber тощо.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для вивчення дисципліни немає обов'язкових передумов. Однак, її освоєння передбачає наявність певного обсягу знань студентів з проектно-дослідницької діяльності та практичних навичок аналітичної роботи з різними матеріалами. Оскільки дисципліна «Методика організації науково-дослідної та педагогічної роботи» – це професійно орієнтований, спеціалізований курс, вона апелює до таких навчальних дисциплін, як: «Основи наукових досліджень», «Історія дизайну (за профспрямуванням)», «Інноваційні

технології в індустрії моди» тощо. Курс викладається протягом 2-го семестру і передуює виконанню студентами кваліфікаційної роботи на здобуття СВО магістр.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Методика організації науково-дослідної та педагогічної роботи» (МОНДР) є підготовка студентів до використання спеціальних знань з методики аналітико-дослідницької роботи, необхідних для професійної роботи у сфері дизайну, а також – можливості у подальшому займатися викладацькою діяльністю в цій царині.

Завдання дисципліни полягає у можливості послідовно опановувати основи методики проведення дослідницької роботи, методів наукового пізнання, процесу роботи з науковими джерелами, зі спеціальною (фаховою) літературою та поняттями дизайну. На базі отриманих знань вміти готувати: тематичні заняття, лекційні курси, семінари тощо (з метою реалізації педагогічної діяльності). Мета запропонованих завдань полягає у формуванні в студента системи знань щодо процесу написання науково-аналітичної роботи, опанування навичок роботи з методами наукового дослідження; формування вмінь щодо аналізу дизайн-об'єктів. Опанування вказаного обумовлює підготовку фахівця, який, при необхідності, зможе організувати процес викладання (за фахом).

Дисципліна забезпечує такі компетентності, як:

загальні компетентності:

- ЗК 1 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 2 – Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми
- ЗК 3 – 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- ЗК 6 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
- ЗК 7 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ФК 3 – Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв
- ФК 5 – Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки дизайнерів; планування власної науково-педагогічної діяльності
- ФК 11 – Здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному та практичному рівні

Програмні результати навчання забезпечують:

у когнітивній (пізнавальній) сфері:

- ПРН 2 – Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми
- ПРН 4 – 4. Представляти результати діяльності в науковому та професійному середовищі в Україні та поза її межами
- ПРН 5 – Розробляти, формувати та контролювати основні етапи виконання проєкту застосування методів наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнення результатів дослідження та впровадження їх у проєктну практику.

у ціннісно-мотиваційній сфері:

- ПРН 13 – Обирати оптимальні методи викладання матеріалу студентській аудиторії в межах фахових компетентностей; вміти програмувати, організовувати та здійснювати навчально-методичне забезпечення фахових дисциплін

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичної підготовки фахівців у сфері наукового вивчення і осмислення дизайнерської практики.

Теоретична складова МОНДР знайомить з основами теорії дизайну, методикою проведення дослідницької роботи, методами наукового пізнання, процесом роботи з науковими джерелами, зі спеціальною термінологією та поняттями дизайну в цілому, дизайну одягу і текстилю зокрема.

Практичні завдання спрямовані на формування навичок постановки наукового питання, на опанування методики роботи з науковою літературою та її систематизацією, на організацію процесу інформування слухача (умовно, студента) про отримані знання.

Дисципліна вивчається протягом II семестру 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 навчальних год., з яких аудиторні – 30 годин: лекційні (16 годин), практичні заняття (14 годин), а також самостійна робота студента (60 години). Структура дисципліни складається з 2-х модулів, що містять 8 тем. Вивчення повного курсу завершується диференційованим заліком.

Курс складається з 2 модулів (3 змістових модуля, 8 тем, 7 практичних занять).

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.1. Специфіка наукової діяльності

Тема 1. Наукова діяльність та її специфіка в дизайні. Форми та критерії наукового пізнання. Основні галузі теоретичного дослідження дизайну.

Тема 2. Підготовчий етап науково-дослідницької роботи. Логіка процесу наукового дослідження. Структура науково-аналітичної роботи. Вибір напрямку наукового дослідження. Вимоги до вступу та загальна структура наукового тексту. Способи викладення наукової інформації в тексті.

Тема 3. Збір наукової інформації та робота над станом вивченості теми. Головні джерела наукової інформації. Вивчення та критичний аналіз літературних джерел.

Практичні заняття:

1. Підходи до вибору напрямку наукового дослідження в цілому, одягу зокрема.
2. Затвердження напрямку наукового дослідження. Виділення ключової проблеми для розгляду в контексті костюмології як науки.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2.1. Дизайн як форма проектної свідомості.

Тема 4. Головні положення теорії дизайну та теорії художнього проектування костюма (предмет, мета та задачі дизайну, одягу зокрема). Допроєктний аналіз.

Тема 5. Проблеми форми і змісту в дизайні. Дизайн-об'єкт (костюм) як візуально-змістовна цілісність.

Практичні заняття:

1. Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження. Розробка головних положень «Вступу».
2. Наукові джерела та робота з ними.

Змістовий модуль 2.2. Процес та методи аналітико-наукової та педагогічної роботи.

Тема 6. Методи наукового дослідження. Теорія в наукових дослідженнях. Класифікація та зміст основних методів наукового дослідження.

Тема 7. Загальна методологія педагогічної діяльності: задачі, умови, закономірні процеси.

Тема 8. Специфіка педагогічної діяльності в дизайн-освіті, її обумовленість теорією та практикою дизайну.

Практичні заняття:

1. Структурування подачі інформації з теми як основа педагогічної діяльності. Загальна методика, традиційні підходи.
2. Написання лекції чи доповіді для семінару на визначену тематику. Візуальне оформлення текстового матеріалу в презентації або іншому демонстраційному матеріалі.
3. Визначення методів викладання в контексті обумовленої викладачем теми, формату навчання, якості матеріалу для навчання, його специфіки тощо.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу курсу розкриваються в процесі ознайомлення з основами теорії дизайну та теорією художнього проектування костюма, методикою проведення дослідницької роботи, методами наукового пізнання, процесом роботи з науковими джерелами, зі спеціальною термінологією та поняттями дизайну, методикою викладання фахових і спецдисциплін. Практичні завдання в рамках теоретичного курсу закріплюють отримані знання в індивідуальних проектно-теоретичних дослідженнях і здійснюються у вигляді письмових контрольних робіт. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань за визначеною тематикою та закріплення теоретичного лекційного матеріалу, ознайомлення із дизайнерською практикою з метою визначення напрямку досліджень і роботи з науковими джерелами. Додаткових практичних завдань для самостійної роботи навчальна програма не передбачає.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бондаренко І., Васіна О., Іваненко Т. Дизайнерська освіта: методика науково-дослідницької роботи студентів закладів вищої освіти : підручник. Харків : ХДАДМ, 2019. 156 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
3. Горбатенко І.Ю., Івашина Г.О. Основи наукових досліджень. Підручник. Херсон, 2001.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, зокрема, актуальні розробки у сфері дизайну одягу та в індустрії моди, відомості про дизайнерів, дизайнерські школи та методи навчання в них, бренди тощо можна переглядати у мережі Інтернет. Відповідні посилання на потрібні сайти (Link – код в HTML або PHP документі) викладач надає під час занять або в процесі електронного листування. Наголошується, що в складі вихідної документації посилання на матеріали видань, включаючи назви книг, статей, авторів публікацій і художньо-проектних творів, є обов'язковою умовою.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот і ручка для ведення конспекту. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю демонстрації тематичних презентацій і виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи та виконаних практичних завдань. Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі диференційованого заліку.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Організація та проведення занять з дисципліни МОНДР здійснюється відповідно до загальноприйнятих норм і правил поведінки у Вищій школі. Викладач координує протікання занять, а також створює умови для продуктивної дискусії та засвоєння необхідних питань з дисципліни. Особлива увага приділяється досягненню програмних результатів навчання. В разі необхідності, викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у галузі дизайну одягу та в індустрії моди, про що повинен попередити слухачів курсу. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не повинні стати перешкодою реалізації здобувачами вищої освіти процесу навчання. Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії). Через об'єктивні причини (хвороба тощо) викладач має право призначити додаткове заняття на вільний день за попередньою домовленістю із студентами. Про зміни часу та місця проведення занять за розкладом викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимикати звук мобільних телефонів. За необхідності вони мають право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). В ході навчання вітається власна думка з тем занять, яка ґрунтується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. В разі пропуску заняття з окремої теми дисципліни, студент повинен опрацювати її самостійно та на наступному занятті показати викладачу конспект або дати відповіді на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах: доповідях, проектних розробках, рефератах, повідомленнях тощо). Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг і оцінку роботи студента. У разі вияву плагіату – копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» (<https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>).

Для виконання окремих завдань студенти можуть використовувати ІІІ як інструмент пошуку, корегування текстів, формулювання висновків за результатами аналізу літературних і візуальних джерел. Умови використання ІІІ викладач пояснює при видачі конкретного завдання. **Корисні посилання:** <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html> ; <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ З КУРСУ (відповідно до розкладу) І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	2	3	4	5	6	7
2-й семестр. Модуль 1						
Дати занять визначаються розкладом	1	лекція	Змістовий модуль 1.1. Специфіка наукової діяльності Тема 1. Наукова діяльність та її специфіка в дизайні. Форми та критерії наукового пізнання. Основні галузі теоретичного дослідження дизайну. Тема 2. Підготовчий етап науково-дослідницької роботи. Логіка процесу наукового дослідження. Структура науково-аналітичної роботи. Тема 3. Збір наукової інформації та робота над станом вивченості теми. Головні джерела наукової інформації. Вивчення та критичний аналіз літературних джерел.			
					Поточний контроль: Підходи до вибору напрямку наукового дослідження	10 балів
	2	лекція				
	2	практ.			Поточний контроль: Затвердження напрямку наукового дослідження	10 балів
	3	лекція				
	3	практ.			Поточний контроль: Виділення ключової проблеми дослідження	10 балів
Загальна кількість балів				30 балів		
Дати занять визначаються розкладом	4	лекція	Змістовий модуль 2.1. Дизайн як форма проєктної свідомості Тема 4. Головні положення теорії дизайну (предмет, мета та задачі дизайну). Передпроектний аналіз. Тема5. Проблеми форми і змісту в дизайні. Дизайн-об'єкт як візуально-змістовна цілісність.			
	1	практ.			Поточний контроль: Обґрунтування актуальності обраної теми. Розробка головних положень «Вступу»	20 балів
	5	лекція				
	2	практ.			Поточний контроль: Наукові джерела та робота з ними	10 балів
	6	лекція	Змістовий модуль 2.2. Процес та методи аналітико-наукової роботи Тема 6. Методи наукового дослідження. Теорія в наукових дослідженнях. Класифікація та зміст основних методів наукового дослідження Тема 7. Загальна методологія педагогічної діяльності: задачі, умови, закономірні процеси.			
	3	практ.			Поточний контроль: Структурування подачі інформації щодо стану вивченості теми.	10 балів
	7	лекція			Поточний контроль: Написання розділу щодо стану вивченості теми.	10 балів
	8	лекція	Тема 8. Специфіка педагогічної діяльності в дизайн-освіті, її обумовленість теорією. Та практикою дизайну.		Поточний контроль: Визначення методів дослідження.	10 балів
Загальна кількість балів				60 балів		
Підсумковий залік						10 балів
Загальна кількість балів за семестр (диф. залік)						0-100 балів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
A+	98-100	Студент в повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, вчасно та якісно виконав усі практичні завдання та надав додаткові матеріали та приклади за відповідними темами. Відповів на додаткові запитання. Розширив роботу до рівня тез до конференції, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A	95-97	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, якісно виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами. Відповідно до вимог побудував структуру теоретичного дослідження та якісно його оформив.
A-	90-94	Студент у повному обсязі опанував матеріали курсу з усіх тем, в цілому на достатньо якісному рівні виконав практичні завдання. Їх подача акуратна, без помилок. Однак, студент не досяг суттєвої новизни у використанні методів та засобів дослідження, припустився незначних помилок у формулюваннях.
B	82-89	Студент в цілому добре опанував запропоновані матеріали теоретичного курсу, отримав необхідні знання та навички науково-дослідницької роботи, виконав у повному обсязі практичні завдання, але зробив декілька незначних помилок.
C	75-81	Студент в цілому опанував запропоновані матеріали теоретичного курсу, отримав певні знання та навички науково-дослідницької роботи, в цілому, виконав практичні завдання, але не проявив наукової наполегливості і творчого підходу при вирішенні проблемних питань, припустився кількох суттєвих помилок (зокрема, недостатньо розкрита обрана тема, відсутні переконливі обґрунтування її актуальності тощо).
D	64-74	Студент не в повному обсязі опанував матеріали теоретичного курсу, не опрацював ряд тем через пропуск занять. Його практичні роботи виконані на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматкуваннями та загальний низький рівень дослідження.
E	60-63	Студент не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем теоретичного і практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, виконані завдання мають значну кількість суттєвих недоліків і помилок. У цьому випадку для отримання оцінки необхідна додаткова робота по виконанню всіх завдань дисципліни відповідно до програми курсу і повторна перездача.
FX	35-59	Пропуски рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ Під час заліку студент може отримати від 1 до 10 додаткових балів, зокрема, за публікацію в студентських наукових виданнях або за участь в наукових студентських конференціях. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач рекомендує додаткові джерела за фахом з кожної окремої теми.

Основна література:

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посіб. К. : ПАРАПАН, 2004. 240 с.
2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. - К.: Вища шк., 1997.
3. Бондаренко І., Васіна О., Іваненко Т. Дизайнерська освіта: методика науково-дослідницької роботи студентів закладів вищої освіти : підручник. Харків : ХДАДМ, 2019. 156 с.
4. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
5. Горбатенко І.Ю., Івашина Г.О. Основи наукових досліджень. Підручник. Херсон, 2001.
6. Лагода О. Концептуальне підґрунтя проектно-художньої діяльності в умовах сучасності. II Всеукр. наук.-практич. конф.: Регіональний дизайн і освіта: потенціал сучасності. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2017. С. 180-183.
7. Лагода О., Хабарова І. Інновації як показник дизайну в життєдіяльності людини XXI століття. Педагогічні аспекти підготовки викладачів з дизайну: сучасність і перспективи. ДО 2017. Харків: ХДАДМ, 2017. С. 62-64.
8. Лагода О. Формування нової методології навчання в дизайнерській освіті. Педагогічні аспекти підготовки викладачів з дизайну: сучасність і перспективи. ДО 2017. Харків: ХДАДМ, 2017. С. 62-64.
9. Лагода О., Бердник А., Стеценко К. Групова взаємодія студентів-дизайнерів у процесах реалізації творчих проектів. Міжвідомчий наук.-техн. збірник "Технічна естетика та дизайн". Київ: КНУБА, 2018. Вип. 14. С. 119-123.
10. Павлов В.І. Теоретико-методологічні засади застосування системного підходу у наукових дослідженнях: Навчальний посібник. Донецьк: ТОВ «Лебідь», 2002. 282 с.
11. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.
12. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 317 с.
13. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької роботи: Підручник. 5-те вид., стер. Київ: Знання, 2006. 307 с.

Додаткова література:

1. Новіков Б.В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму [Монографія].К.: Видавець ПАРАПАН, 2005.-332с.
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України.1992. № 12.
3. Ришова І.С. Наукові основи дизайну: Опорний конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНТУ, 2016. 58с.
4. Ришова І.С. Феномен дизайну: проблеми термінології. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. зб.наук.праць. Запоріжжя: ЗДІА, 2002. Вип.11.-С.121-129.
5. Ришова І.С. Філософія дизайну: теоретико-методологічні засади: Монографія. Запоріжжя: ЗНТУ, 2006. 540с.

6. Про інформацію: Закон України No 2658-ХІІ від 02.10.1992р.із змін. // Відомості Верховної Ради України[Електронний ресурс]. 1992. No 48. Ст. 650. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-1>
7. Про науково-технічну інформацію: Закон України No 3322-ХІІ від 25.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. 1993. No 33. Ст. 345. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.